

Lieta C-84/24

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2024. gada 1. februāris

Iesniedzējtiesa:

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Lietuva)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2024. gada 31. janvāris

Prasītāja pirmajā instancē un [kasācijas sūdzības iesniedzēja]:

EM SYSTEM UAB

Atbildētājas pirmajā instancē un [pārējās puses kasācijas tiesvedībā]:

SEB bankas AB

Citadele banka Lietuvos filialas AS

[..]

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS (Lietuvas Augstākā tiesa)

RĪKOJUMS

2024. gada 31. janvāris

Viļņa

Lietuvas Augstākās tiesas Civillietu nodaļas tiesnešu kolēģija, [..] [tiesas sastāvs]

[..] [..] kasācijas sūdzībā, ko iesniegusi prasītāja **EM SYSTEM**, sabiedrība ar ierobežotu atbildību, par [..] Viļņas apgabaltiesas 2023. gada 23. maija rīkojuma [pārskatīšanu] civillietā par prasību, ko prasītāja **EM SYSTEM UAB** cēlusi pret atbildētājām **SEB bankas AB** un **AS Citadele banka Lietuvos filialas** (turpmāk tekstā – “*Citadele banka AS (Lietuvas filiāle)*”) par prettiesisko darbību izbeigšanu,

norāda:

- 1 Lieta kasācijas sūdzībā ir par to materiālo tiesību normu interpretāciju un piemērošanu, kas reglamentē sabiedrības līdzekļu iesaldēšanas pamatojumu, balstoties uz Padomes Regulu (EK) Nr. 765/2006 (2006. gada 18. maijs) par ierobežojošiem pasākumiem, ņemot vērā situāciju Baltkrievijā un Baltkrievijas iesaistīšanos Krievijas agresijā pret Ukrainu (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 765/2006” vai “Regula”).
- 2 Lieta attiecas uz prasītājas *EM SYSTEM* celto prasību pret atbildētājām *Citadele banka AS* (Lietuvas filiāle) un *SEB bankas AB* par ierobežojumiem [pieklūt] līdzekļiem, kas atrodas bankas kontā [...] *Citadele banka AS* (Lietuvas filiālē) un bankas kontos [...] *SEB bankas AB*. Prasītāja lūdza tiesu piespriest atbildētājām [...] izpildīt līgumu par šo bankas kontu apkalpošanu, ļaujot prasītājai bez ierobežojumiem pieklūt [šiem] līdzekļiem [...], kā arī segt tiesvedības izdevumus.
- 3 Jautājums par sabiedrības līdzekļu iesaldēšanu 2020. gada 18. decembrī ietilpst Regulas Nr. 765/2006 piemērošanas jomā.
- 4 [...]. [pušu un pirmās instances tiesas nostājas saistībā ar lūgumu Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu]
- 5 [...] [pienākums iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. panta trešo daļu]
- 6 Nepieciešamību tiesai, kas izskata kasācijas sūdzību, izskatāmajā lietā uzdot jautājumus Tiesai pamato apstākļi, ka to Eiropas Savienības tiesību normu saturs, kurām ir nozīme lietas izskatīšanā, nav galīgi skaidrs nedz *acte clair* doktrīnā, nedz *acte éclairé* doktrīnā. Līdz ar to atbilde uz Tiesai uzdotajiem jautājumiem izskatāmajā lietā ir ļoti svarīga, jo tā ļautu pareizi piemērot Regulas Nr. 765/2006 noteikumus, par kuriem Tiesa vēl nav lēmusi.
- 7 [...] [standarta procedūras formulējums]

I. Atbilstošās tiesību normas. Savienības tiesību akti

- 8 Eiropas Savienības ierobežojošie pasākumi attiecībā uz Baltkrievijas režīma atbalstītājiem, kas attiecas uz izskatāmo lietu, tika noteikti ar Padomes 2012. gada 15. oktobra Lēmumu 2012/642/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Baltkrieviju (turpmāk tekstā – “Lēmums 2012/642/KĀDP”) un ar Regulu Nr. 765/2006.
- 9 Lēmuma 2012/642/KĀDP (redakcija, kas ir spēkā 2020. gada 18. decembrī) 4. pantā ir noteikts:

“1. Iesaldē visus līdzekļus un saimnieciskos resursus, kas ir:

- a) tādu personu, vienību vai struktūru īpašumā, valdījumā, turējumā vai pārziņā, kuras ir atbildīgas par nopietniem cilvēktiesību pārkāpumiem vai pilsoniskās sabiedrības un demokrātiskās opozīcijas apspiešanu vai kuru

darbība citādi nopietni apdraud demokrātiju vai tiesiskumu Baltkrievijā, vai jebkuru tādu fizisku vai juridisku personu, vienību vai struktūru īpašumā, valdījumā, turējumā vai pārziņā, kas ar tām ir saistītas, kā arī tādu juridisku personu, vienību vai struktūru īpašumā, valdījumā, turējumā vai pārziņā, kas ir to īpašumā vai pārziņā;

b) tādu fizisku vai juridisku personu, vienību vai struktūru īpašumā, valdījumā, turējumā vai pārziņā, kuras gūst labumu no Lukašenko režīma vai atbalsta to, kā arī tādu juridisku personu, vienību vai struktūru īpašumā, valdījumā, turējumā vai pārziņā, kas ir to īpašumā vai pārziņā, kā uzskaitīts pielikumā.

2. Fiziskām un juridiskām personām, vienībām un struktūrām, kas uzskaitītas pielikumā, vai to interesēs ne tieši, ne netieši nedara pieejamus nekādus līdzekļus vai saimnieciskos resursus.”

10 Regulas Nr. 765/2006 (2020. gada 18. decembris) (redakcija, kas ir spēkā 2020. gada 18. decembrī) 2. pantā ar nosaukumu “Stingrāki valstu noteikumi” ir noteikts:

“1. Tiek iesaldēti visi līdzekļi un saimnieciskie resursi, kas ir I pielikumā uzskaitīto fizisko vai juridisko personu, vienību un struktūru īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē.

2. Nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi nav tieši vai netieši pieejami I pielikumā uzskaitītajām fiziskajām vai juridiskajām personām, vienībām un struktūrām vai to interesēs.

3. Ir aizliegta apzināta un tīša līdzdalība darbībās, kuru mērķis vai sekas ir tieša vai netieša 1. un 2. punktā minēto pasākumu apiešana.

4. Šīs regulas I pielikumā iekļauj to fizisko vai juridisko personu, vienību un struktūru sarakstu, kuras Padome saskaņā ar 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu Padomes Lēmumā 2012/642/KĀDP (2012. gada 15. oktobris) par ierobežojošiem pasākumiem pret Baltkrieviju ir atzinusi par atbildīgām par nopietniem cilvēktiesību pārkāpumiem vai pilsoniskās sabiedrības un demokrātiskās opozīcijas apspiešanu vai kuru darbība citādi nopietni apdraud demokrātiju vai tiesiskumu Baltkrievijā, vai arī jebkuras fiziskās vai juridiskās personas, vienības un struktūras, kas ir ar tām saistītas, kā arī juridiskās personas, vienības vai struktūras, kas tām pieder vai ir to kontrolē.

5. Šīs regulas I pielikumā iekļauj arī to fizisko vai juridisko personu, vienību un struktūru sarakstu, kuras Padome saskaņā ar 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu Lēmumā 2012/642/KĀDP ir atzinusi par tādām, kas gūst labumu no Lukašenko režīma vai to atbalsta, kā arī juridiskās personas, vienības un struktūras, kas tām pieder vai ir to kontrolē.”

- 11 55.a punktā Pamatnostādnes par ierobežojošu pasākumu (sankciju) īstenošanu un izvērtēšanu Savienības kopējās ārpolitikas un drošības politikas ietvaros (2018. gada 4. maijs) (Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsēkretariāta piezīme Nr. 5664/18) (turpmāk tekstā - “2018. gada pamatnostādnes”), ko izstrādājusi Eiropas Savienības Padome, ir norādīts:

“Kritērijs, kas jāņem vērā, novērtējot, vai juridiska persona vai vienība pieder citai personai vai vienībai, ir turēt valdījumā vismaz 50 % no juridiskās personas, grupas vai organizācijas īpašumtiesībām vai arī būt to akciju kontrolpaketes īpašniekam.¹⁷ Ja šis kritērijs ir izpildīts, tiek uzskatīts, ka juridiskā persona vai vienība pieder citai personai vai vienībai.”

- 12 Šī punkta 17. zemsvītras piezīmē ir šāda atsauce:

“Kritērijs, kā noteikts Regulā 2580/2001.”

- 13 Eiropas Savienības Padomes Savienības paraugprakses attiecībā uz finansiālu ierobežojošu pasākumu efektīvu ieviešanu jaunākās versijas 62. punktā (2022. gada 27. jūnijs, dokuments Nr. 10572/22, “2022. gada paraugprakse”) norādīts:

“Kritērijs, kas jāņem vērā, novērtējot, vai juridiska persona vai vienība pieder citai personai vai vienībai, ir turēt valdījumā vismaz 50 % no juridiskās personas, grupas vai organizācijas īpašumtiesībām vai arī būt to akciju kontrolpaketes īpašniekam.²⁰ Ja šis kritērijs ir izpildīts, tiek uzskatīts, ka juridiskā persona vai vienība pieder citai personai vai vienībai.”

- 14 Šī punkta 20. zemsvītras piezīmē ir šāda atsauce:

“Kritērijs, kā noteikts Regulā 2580/2001.”

- 15 Regulas Nr. 2580/2001 1. panta 5. punktā ir sniegta šāda definīcija:

““Būt juridiskās personas, grupas vai organizācijas īpašniekam” nozīmē turēt valdījumā vismaz 50 % no juridiskās personas, grupas vai organizācijas īpašumtiesībām vai arī būt to akciju kontrolpaketes īpašniekam.”

- 16 2018. gada pamatnostādņu 55.b punktā un 2022. gada paraugprakses 63. punktā ir sniegts nepilnīgs to kritēriju saraksts, kas jāņem vērā, novērtējot, vai juridisku personu vai vienību kontrolē cita persona vai vienība.

- 17 2018. gada pamatnostādņu 55.c punkts un 2022. gada paraugprakses dokumenta 65. punkts paredz, ka iepriekš minēto īpašumtiesību vai kontroles kritēriju izpildi var atspēkot katrā gadījumā atsevišķi.

- 18 2018. gada pamatnostādņu 55.d punktā ir noteikts:

“Ja īpašumtiesības vai kontrole tiek noteikta saskaņā ar iepriekš minētajiem kritērijiem, līdzekļu vai saimniecisko resursu nodošana sarakstā neiekļautām

juridiskām personām vai vienībām, kas pieder sarakstā iekļautai personai vai vienībai vai kuras tā kontrolē, principā tiks uzskatīta par situāciju, ka tie ir netieši pieejami pēdējai no minētajām pusēm, ja vien to nevar pamatoti noteikt katrā gadījumā atsevišķi, izmantojot uz risku balstītu pieeju, ņemot vērā visus attiecīgos apstākļus, tostarp turpmāk minētos kritērijus, ka attiecīgos līdzekļus vai saimnieciskos resursus neizmantos minētā sarakstā iekļautā persona vai vienība un ka tie netiks izmantoti tās labā.

Kritēriji, kas jāņem vērā, tostarp ir:

a) līgumisko saišu datums un veids starp attiecīgajām vienībām (piemēram, pārdošanas, pirkšanas vai izplatīšanas līgumi);

b) sarakstā neiekļautās vienības darbības nozares atbilstība sarakstā iekļautajai vienībai;

c) pieejamo līdzekļu vai saimniecisko resursu īpašības, tostarp to iespējamā praktiskā izmantošana, ko veic sarakstā iekļautā vienība, un līdzekļu pārskaitīšanas vienkāršība;

d) ekonomiskais resurss netiks uzskatīts par tādu, kas devis labumu sarakstā iekļautai personai vai vienībai tikai tāpēc, ka to izmanto sarakstā neiekļauta persona vai vienība, lai gūtu peļņu, ko daļēji varētu sadalīt sarakstā iekļautajam akcionāram.”

19 2022. gada paraugprakses 66. punktā ir teikts:

“Ja īpašumtiesības vai kontrole tiek noteikta saskaņā ar iepriekš minētajiem kritērijiem, līdzekļu vai saimniecisko resursu nodošana sarakstā neiekļautām juridiskām personām vai vienībām, kas pieder sarakstā iekļautai personai vai vienībai vai kuras tā kontrolē, principā tiks uzskatīta par situāciju, ka tie ir netieši pieejami pēdējai no minētajām pusēm, ja vien to nevar pamatoti noteikt katrā gadījumā atsevišķi, izmantojot uz risku balstītu pieeju, ņemot vērā visus attiecīgos apstākļus, tostarp turpmāk minētos kritērijus, ka attiecīgos līdzekļus vai saimnieciskos resursus neizmantos minētā sarakstā iekļautā persona vai vienība un ka tie netiks izmantoti tās labā.

Kritēriji, kas jāņem vērā, tostarp ir:

a) līgumisko saišu datums un veids starp attiecīgajām vienībām (piemēram, pārdošanas, pirkšanas vai izplatīšanas līgumi);

b) sarakstā neiekļautās vienības darbības nozares atbilstība sarakstā iekļautajai vienībai;

c) pieejamo līdzekļu vai saimniecisko resursu īpašības, tostarp to iespējamā praktiskā izmantošana, ko veic sarakstā iekļautā vienība, un līdzekļu pārskaitīšanas vienkāršība.”

II. Lietuvas tiesību akti, kas attiecas uz pušu strīda izšķiršanu

- 20 Saskaņā ar [Lietuvas Republikas likuma par ekonomisko un citu starptautisko sankciju ieviešanu], kas bija spēkā līdzekļu iesaldēšanas brīdī 2020. gada 18. decembrī, noteikumiem Lietuvas Republikas Ārlietu ministrija koordinē starptautisko sankciju ieviešanu Lietuvā un sniedz informāciju fiziskām un juridiskām personām par jautājumiem, kas saistīti ar starptautisko sankciju ieviešanu (11. panta 1. punkts), un Finanšu noziegumu izmeklēšanas dienestam, kas pakļauts Lietuvas Republikas Iekšlietu ministrijai, Lietuvas Republikas Finanšu ministrijas Muitas departaments un Lietuvas Banka atbilstoši savai kompetencei bija atbildīgi par finanšu sankciju izpildes uzraudzību (12. panta 1. punkta 2. apakšpunkts). Ārlietu ministrija bija atbildīga par Eiropas Savienības regulās noteikto konkrēto izņēmumu no sankcijām izpildi. Lai gūtu labumu no izņēmumiem, vienībām bija jāvērsas likuma 12. pantā minēto starptautisko sankciju izpildes uzraudzības iestādē, un šai iestādei vai finanšu iestādei bija jāiesniedz pieteikums Ārlietu ministrijā par izņēmuma ieviešanu katrā gadījumā atsevišķi un jāsteno izņēmums tikai pēc tam, kad saņemta pēdējās no minēto iestāžu piekrišana (4. panta 2. punkts).
- 21 Saskaņā ar Lietuvas Republikas likuma par starptautiskajām sankcijām, kas bija spēkā kasācijas sūdzības iesniegšanas brīdī, noteikumiem starptautisko sankciju īstenošanu koordinē valdības izveidota komisija (10. panta 1. punkts), un Lietuvas Republikas Iekšlietu ministrijas pakļautībā esošais Finanšu noziegumu izmeklēšanas dienests, Finanšu ministrija, Lietuvas Republikas Finanšu ministrijas pakļautībā esošais Muitas departaments un citas institūcijas atbilstoši tām noteiktajām darbības jomām ir kompetentās iestādes, kas piemēro ierobežojumus attiecībā uz piekļuvi līdzekļiem un saimnieciskajiem resursiem, maksājumu ierobežojumus un citu finanšu darbību ierobežojumus (finansiālās sankcijas) (turpmāk tekstā – 11. panta 3. punkta 1. apakšpunkts). Saskaņā ar Starptautisko sankciju īstenošanas kārtības apraksta, kas apstiprināts ar Lietuvas Republikas valdības 2022. gada 25. maija rezolūciju Nr. 535 (turpmāk tekstā – “Apraksts”), 13. punktu, Finanšu noziegumu izmeklēšanas dienestam, pildot kompetentās iestādes funkcijas, kas minētas Starptautisko sankciju likuma 11. panta 1. punktā, ir jākoordinē, jāuzrauga un jānodrošina finanšu sankciju piemērošana Lietuvā (naudas līdzekļu un saimniecisko resursu izmantošanas ierobežojumi). Saskaņā ar šī apraksta 13. punkta 3. punktu Finanšu noziegumu izmeklēšanas dienestam ir jāpieņem lēmumi par pieteikumiem par izņēmumiem vai izņēmumiem no ierobežojumiem un saistībām, kā paredzēts starptautisko sankciju tiesību aktos.

III. Būtiskie fakti

- 22 Prasītāja ir noslēgusi līgumus par bankas konta apkalpošanu ar atbildētājām *SEB bankas AB* un *Citadele banka AS* (Lietuvas filiāle), uz kuru pamata uz prasītājas vārda tika atvērti bankas konti. 2020. gada 18. decembrī atbildētājas vienpusēji pēc savas iniciatīvas iesaldēja prasītājas iepriekš minēto banku kontos esošos naudas līdzekļus, ņemot vērā to, ka pieteikuma iesniedzējas akcionārs A.V.S.

2020. gada 17. decembrī tika iekļauts to personu un vienību sarakstā, kurām piemēro Eiropas Savienības sankcijas saskaņā ar Regulas Nr. 765/2006 noteikumiem, un informēja pieteikuma iesniedzēju pa e-pastu. A.V.S. pieder 50 % prasītājas akciju.
- 23 Prasītāja lūdza tiesu uzdot atbildētājam [...] izpildīt līgumu par bankas konta apkalpošanu, lai ļautu tai bez ierobežojumiem piekļūt bankas kontos esošajiem naudas līdzekļiem.
- 24 Ar 2023. gada 25. janvāra spriedumu *Vilniaus miesto apylinkės teismas* (Viļņas pilsētas rajona tiesa) noraidīja prasītājas prasību.
- 25 Minētās tiesas ieskatā, ņemot vērā [...] [2022. gada paraugprakses dokumentu] un Ieviešanas un novērtēšanas vadlīnijas, fakts, ka A.V.S. pieder 50 % sabiedrības akciju, ļāva tai secināt, ka A.V.S. piederēja prasītāja un ka prasītājas naudas līdzekļi atradās Regulas Nr. 765/2006 I pielikumā minētās personas kontrolē. Paraugprakses 63. punktā (Pamatnostādņu 55.b punkts) kā viens no kritērijiem, kas jāņem vērā, izvērtējot, vai juridisko personu vai vienību kontrolē cita persona vai vienība vai nu vienatnē, vai pēc vienošanās ar citu akcionāru vai citu trešo personu, ir tas, ka tai ir tiesības vai pilnvaras iecelt vai atcelt šādas juridiskās personas vai vienības administratīvās, vadības vai uzraudzības struktūras locekļu vairākumu. Atbilstoši prasītājas statūtu 7.3. punktam, ņemot vērā faktu, ka tās akcionāriem ir vienādas kapitāla daļas (50 % – A.V.S., pārējie 50 % – I.S.), prasītājas vadību nebūtu iespējams iecelt bez sankcijām pakļautās personas (A.V.S.) lēmuma un otra akcionāra piekrišanas. Tādējādi tiesa secina, ka prasītāja atbilst Regulas Nr. 765/2006 2. panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem attiecībā uz sankcijām, kas piemērojamas prasītājas līdzekļiem.
- 26 Ar 2023. gada 23. maija spriedumu Viļņas apgabaltiesas [...] tiesnešu kolēģija, izskatījusi prasītājas *EM SYSTEM UAB* apelācijas sūdzību, atstāja spēkā Viļņas pilsētas rajona tiesas 2023. gada 25. janvāra nolēmumu.
- 27 Tiesnešu kolēģija norādīja, ka, ņemot vērā i) Regulas Nr. 2021/1030, ar ko groza Regulu Nr. 765/2006 par ierobežojošiem pasākumiem pret Baltkrieviju, 1. panta reglamentējošo jomu, ii) 1.j un 1.k panta saturu, tika secināts, ka regulas panti (1.j, 1.j(b), 1.k, 1.z(b)) ir attiecināmi uz juridiskajām personām, kas reģistrētas Baltkrievijā (vai ārpus Savienības), kurās vismaz 50 % šādu personu akciju pieder valstij, un ka [1.j, 1.j(b), 1.k, 1.z(b) pantu] tādēļ nevarēja attiecināt uz Lietuvā reģistrētu juridisku personu.
- 28 Tiesnešu kolēģija uzskatīja, ka pirmās instances tiesa pamatoti secināja, ka fakts, ka A.V.S. pieder 50 % sabiedrības kapitāla daļu ļāva konstatēt, ka prasītāja ir A.V.S. īpašumā, ka tādēļ prasītājas naudas līdzekļi atrodas Regulas I pielikumā minētās personas kontrolē, un līdz ar to prasītāja atbilst Regulas 2. panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem, kas nozīmē, ka tās līdzekļiem ir piemērojamas sankcijas.
- 29 Ar Lietuvas Republikas Iekšlietu ministrijas Finanšu noziegumu izmeklēšanas dienesta (turpmāk tekstā – “FNID”) direktora 2022. gada 14. oktobra rīkojumu

Nr. V-222 “Par juridiskas personas vai citas organizācijas bez juridiskas personas statusa īpašumā vai pārziņā esošo sankcijām pakļauto vienību saraksta apstiprināšanu” *EM SYSTEM UAB* tika iekļauta to sabiedrību sarakstā, kurām ir saiknes ar personām, kam piemēro sankcijas. Viļņas Administratīvajā apgabaltiesā tiek izskatīta lieta (administratīvā lieta Nr. eI2-4937-595/2023) par pieteikuma iesniedzējas *EM SYSTEM UAB* 2023. gada 17. februārī iesniegto prasību atcelt FNID rīkojumu, ar kuru *EM SYSTEM UAB* tiek piemērotas starptautiskas sankcijas.

Tiesnešu kolēģija

konstatē sekojošo:

IV. Kasācijas sūdzību izskatošās tiesas argumenti un nostāja prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā

- 30 Regulas Nr. 765/2006 2. panta 1. punktā ir noteikts, ka tiek iesaldēti “visi līdzekļi un saimnieciskie resursi, kas ir I pielikumā uzskaitīto fizisko vai juridisko personu, vienību un struktūru īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē”. Saskaņā ar Lēmuma 2012/642/KĀDP 4. pantu, kas tiek īstenots ar Regulu Nr. 765/2006 (un uz kuru ir atsauce minētās regulas 2. panta 4. punktā), ir jāiesaldē līdzekļi, kas pieder pielikumā uzskaitītajām personām un juridiskajām personām, kā arī personām un juridiskām personām, kas ir to īpašumā, turējumā vai kontrolē. Tāpēc, interpretējot, kuri juridiskām personām piederošie līdzekļi ir iesaldējami saskaņā ar Regulas Nr. 765/2006 2. panta 1. punktu, jāņem vērā gan i) juridiskās personas īpašumtiesību un kontroles kritēriji, gan ii) apstākļi, kuros īpašumā vai kontrolē esošas juridiskas personas līdzekļi ir jāsaprot kā naudas līdzekļi, kas ir sankcijām pakļautās personas īpašumā, turējumā vai kontrolē.
- 31 Attiecīgo banku kontu iesaldēšanas datumā (2020. gada 18. decembrī) Regulā Nr. 765/2006, kas noteica šādas sankcijas, nebija noteikts kritērijs, kas jāņem vērā, izvērtējot, vai juridiskā persona vai vienība pieder citai personai vai organizācijai. Toreizējā [Ieviešanas un novērtēšanas pamatnostādņu] versijā ir noteikts kritērijs “turēt valdījumā vismaz 50 % no juridiskās personas, grupas vai organizācijas īpašumtiesībām”, bet Regulā Nr. 2580/2001, kas zemsvītras piezīmē minēta kā šīs normas avots, ir ietverts formulējums “turēt valdījumā vismaz 50 % no juridiskās personas, grupas vai organizācijas īpašumtiesībām vai arī būt to akciju kontrolpaketes īpašniekam”. Tāda pati Eiropas Savienības Padomes interpretācija tika sniegta jaunākajā Savienības paraugprakses attiecībā uz finansiālu ierobežojošu pasākumu efektīvu ieviešanu versijā (2022. gada 27. jūnijs, dokuments Nr. 10572/22, 62. punkts). Līdz ar to nav skaidrs, kāds kritērijs valsts tiesai būtu jāpiemēro, izvērtējot, vai privātā sektora vienība (banka), kas piemēroja sankcijas (līdzekļu iesaldēšanu), ir pareizi novērtējusi, ka pieteikuma iesniedzēja (juridiska persona) pieder personai, uz kuru attiecas sankcijas saskaņā ar Regulu Nr. 765/2006, kā noteikts minētās regulas I pielikumā.

- 32 Juridisko nenoteiktību palielina fakts, ka turpmākie un pašreizējie Regulas 765/2006 grozījumi (1.j panta c) apakšpunkts un 1.k panta 1. punkta c) apakšpunkts) paredz, ka noteiktas sankcijas ir jāpiemēro juridiskai personai, vienībai vai struktūrai, kas veic uzņēmējdarbību ārpus Savienības, “kuru īpašumtiesības tieši vai netieši pieder vismaz 50 % apmērā” minētajā regulā uzskaitītajām vienībām. Tādēļ var rasties šaubas par to, vai, interpretējot saiknes ar juridiskām personām un vienībām, uz kurām attiecas sankcijas saskaņā ar minēto regulu, kā paredzēts minētās regulas 1.j, [1.k] un 2. pantā, būtu jāvadās pēc dažādiem kritērijiem, kas apraksta šādas saiknes vai, sistemātiski interpretējot minēto regulu, ir jāpiemēro minētajā regulā (1.j un 1.k pantā) skaidri norādītais kritērijs “vismaz 50 % no [...] īpašumtiesībām”.
- 33 Gadījumā, ja situācija ar pārziņā esošiem precīzi 50 % sabiedrības akciju nav uzskatāma par īpašumtiesībām uz juridisku personu Regulas Nr. 765/2006 2. panta 1. punkta izpratnē, tiesnešu kolēģija izvirza jautājumu, vai šāda līdzdalība īpašumtiesībās ir uzskatāma par kontroli pār juridisko personu.
- 34 Gadījumā, ja situācija ar pārziņā esošiem precīzi 50 % sabiedrības akciju ir uzskatāma par īpašumtiesībām vai kontroli pār juridisku personu, rodas jautājums, vai Regulas 2. panta 1. punkta piemērošanas nosacījums, proti, ja šīs juridiskās personas līdzekļi pieder Regulas I pielikumā uzskaitītai fiziskai personai, ir tās valdījumā, turējumā vai pārziņā, ir jāuzskata par izpildītu.
- 35 Gadījumā, ja tiek pieņemts, ka Regulas 2. panta 1. punkta piemērošanas nosacījums ir izpildīts, rodas jautājums, vai šo pieņēmumu var atspēkot tādā gadījumā, kā tas ir pamatlietā, proti, teiksim, civillietā, kurā sabiedrība lūdz tiesu piespriest bankām kā atbildētājām pildīt līgumu par bankas konta apkalpošanu, ļaujot sabiedrībai bez ierobežojumiem piekļūt saviem bankas kontos esošajiem līdzekļiem. Izskatāmajā lietā jautājums ir par to, vai tādā gadījumā sabiedrība, kuras līdzekļi ir iesaldēti, var atsaukties uz faktu, ka Regulas Nr. 765/2006 2. panta 2. punktā minētais nosacījums – ka aizliegums piekļūt līdzekļiem ir spēkā, ja sabiedrības līdzekļus izmanto minētās regulas I pielikumā uzskaitītā persona vai tās labā – nav izpildīts.
- 36 Šis jautājums rodas, ņemot vērā precizējumus, kas sniegti 2018. gada pamatnostādņu 55.d punktā, 2022. gada paraugprakses, 66. punktā, ka gadījumā, ja īpašumtiesības vai kontrole tiek noteikta saskaņā ar iepriekš minētajiem kritērijiem, līdzekļu vai saimniecisko resursu nodošana sarakstā neiekļautām juridiskām personām vai vienībām, kas pieder sarakstā iekļautai personai vai vienībai vai kura to kontrolē, principā tiks uzskatīta par situāciju, ka tie ir netieši pieejami pēdējai no minētajām pusēm, ja vien nevar pamatoti noteikt katrā gadījumā atsevišķi, izmantojot uz risku balstītu pieeju, ņemot vērā visus attiecīgos apstākļus, tostarp paraugprakses dokumentos noteiktos kritērijus, ka attiecīgos līdzekļus neizmanto minētā sarakstā iekļautā persona vai vienība vai arī tie netiks izmantoti tās labā. Ja novērtēšanu atbilstoši paraugprakses dokumentos noteiktajiem kritērijiem veic banka, rodas jautājums, vai privātā sektora vienībai netiktu uzlikts nepamatots slogs, ņemot vērā faktu, ka saskaņā ar regulu

kompetentajām valsts iestādēm ir arī vairāki pienākumi saistībā ar sankciju pareizu piemērošanu.

- 37 Tiesnešu kolēģija uzskata, ka, īstenojot Eiropas Savienības tiesības, tās jāinterpretē tādējādi, lai tās neuzliktu nepamatotu slogu privātā sektora vienībām, kurām ir noteikts pienākums piemērot sankcijas atbilstoši Regulai Nr. 765/2006. Ja šādām vienībām, pieņemot lēmumu par sankciju piemērošanu, katrā gadījumā atsevišķi būtu jāveic detalizēts juridiskās personas struktūras un darbību novērtējums, to varētu uzskatīt par uzņēmējdarbības brīvības ierobežojumu, kā noteikts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 16. pantā. No otras puses, jānodrošina arī sankcijām pakļauto personu pamattiesību ievērošana, nodrošinot, ka sankciju piemērošanas kritēriji un procedūras ir skaidras un iznākums ir paredzams.
- 38 Tomēr, ja Tiesa konstatē, ka prasītāja valsts tiesvedībā, piemēram, pamatlietā, var atsaukties uz faktu, ka Regulas Nr. 765/2006 2. panta 2. punkta nosacījums, ka naudas līdzekļu izlietošanas aizliegums ir spēkā, ja sabiedrības līdzekļus izmanto regulas I pielikumā uzskaitītā persona vai tās labā izmanto persona, kas minēta regulas I pielikumā, jautājums tiesnešu kolēģijai ir par to, kuri kritēriji ir jāizmanto, lai novērtētu šādu valsts procesu. Prasītāja uzskata, ka šādi apstākļi ļauj secināt, ka sabiedrības līdzekļi netiek izmantoti Regulas I pielikumā uzskaitītās personas labā: 1) saskaņā ar tiesisko regulējumu akcionāra un sabiedrības aktīvi ir atsevišķi, 2) sabiedrību vada direktors, kas ir persona, kas nav Regulas I pielikumā uzskaitītā persona, 3) sabiedrības vadītājs ir noslēdzis līgumus ar atbildētājam sabiedrības vārdā, 4) sabiedrības vadītājam tika nodrošinātas bankas kartes un piekļuves ierīces, kodi un paroles sabiedrības vārdā atvērtajiem bankas kontiem, 5) sabiedrības vadītājs ir apņēmis neizpaust datus, kas ļauj piekļūt sabiedrības pārskatiem. Tiesnešu kolēģijai ir šaubas par to, vai šādi apstākļi nav uzskatāmi par tādiem, kas liedz sabiedrības finanšu līdzekļus izmantot Regulas I pielikumā uzskaitītās personas labā.
- 39 Ņemot vērā šaubas par Regulas Nr. 765/2006 2. panta 1. punktā minētā termina interpretāciju kā “tiek iesaldēti visi līdzekļi un saimnieciskie resursi, kas ir [...] fizisko vai juridisko personu, vienību un struktūru īpašumā, valdījumā, turējumā vai pārziņā,” un 2. panta 1. un 2. punkta interpretācijai ir jāvēršas Tiesā saistībā ar Regulas Nr. 765/2006 2. panta 1. un 2. punkta interpretāciju.
- 40 Tiesas judikatūra apstiprina, ka tā ir kompetenta sniegt prejudiciālus nolēmumus par to regulu interpretāciju, kas attiecas uz kopējo ārpolitiku un drošības politiku (Tiesas spriedums, 2014. gada 12. jūnijs, *Peftiev*, C-314/13).

Tiesnešu kolēģija [...] [standarta procesuālais formulējums]

izdod šādu rīkojumu:

Tiesai prejudiciāla nolēmuma sniegšanai tiek uzdoti šādi izskatāmajā lietā nozīmīgi jautājumi:

1. *Vai Regulas Nr. 765/2006 2. panta 1. un 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja tiek konstatēts, ka regulas I pielikumā minētajai personai pieder precīzi 50 % sabiedrības akciju, tiek pieņemts, ka sabiedrības līdzekļi ir regulas I pielikumā minētās vienības īpašumā, turējumā vai pārziņā?*

2. *Vai tādā tiesvedībā valsts tiesā kā pamatlietā, kurā sabiedrība, kuras līdzekļi ir iesaldēti tādēļ, ka precīzi 50 % tās akciju pieder Regulas Nr. 765/2006 I pielikumā minētajai personai, lūdz tiesai izdot rīkojumu pieprasīt bankām kā atbildētājām izpildīt līgumus par bankas konta apkalpošanu, ļaujot šai sabiedrībai bez ierobežojumiem piekļūt saviem bankas kontos esošajiem līdzekļiem – bankas lēmumu iesaldēt tās līdzekļus var apstrīdēt, pamatojoties uz argumentu, ka sabiedrības līdzekļus neizmanto minētās regulas I pielikumā uzskaitītā persona vai tās labā?*

3. *Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša, kādi kritēriji ir jāpiemēro, lai valsts tiesa pamatlietā izvērtētu, vai līdzekļus neizmanto Regulas Nr. 765/2006 I pielikumā uzskaitītā persona vai tās labā? Vai tādi apstākļi kā 1) sabiedrības aktīvu nodalīšana no tās akcionāru aktīviem, 2) fakts, ka sabiedrības vadītājs (kas nav Regulas I pielikumā uzskaitītā persona) rīkojas sabiedrības vārdā, un 3) fakts, ka piekļuve sabiedrības bankas kontiem ir piešķirta tikai sabiedrības vadītājam, ir uzskatāmi par tādiem, kas liedz sabiedrības finanšu līdzekļus izmantot Regulas I pielikumā minētas personas labā, kurai pieder precīzi 50 % no sabiedrības kapitāldaļām?*

[..]. [standarta procedūras formulējums]

[...] [tiesas sastāvs]